

סטנדרטים של הדיוור בארצות אירופה

מידע מעניין על התפתחות הסטנדרטים בתחום הדיוור ברחבי תבל, מובאת בספר בנושא "דפוסי השימוש והפעילויות בדירה והסטנדרטים הנובעים מהם", אשר הופיע לאחרונה מטעם המרכז הבינ-תחומי לניתוח ולחיווי טכנולוגי של אוניברסיטת תל-אביב (*). סקר זה, שמחברו הוא פרופ' דן סואן, הוא חלק מהמחקר המקיף יותר "פרויקט שיפור שירותי הדיוור בישראל" הנערך ע"י המרכז.

שטח הדירה

מעניינים הם, קודם כל, הנתונים המובאים על-ידי המחבר לגבי הסטנדרטים של שטח הדירה המקובלים בארצות שונות באירופה; וזאת, בהתאם למספר הנפשות במשפחה שעבורה מיועדת הדירה:

לוח 1: הסטנדרטים של שטח דירה בארצות שונות באירופה לפי מספר הנפשות במשפחה (במ"ר)

נפש אחת	2 נפשות	3 נפשות	4 נפשות	5 נפשות	6 נפשות	
25	35	47	60	67	73	בלגיה
27—25	42—40	56—54	72—67	83—77	100—87	צ'כוסלובקיה
30—22	60—45	75—60	90—75	99—90	100—87	פינלנד
30	40	57	70—67	94—75	98—84	אנגליה
42—32	54	66	78—72	91—84	93	נורבגיה
42—32	47—41	56—50	66—58	74—66	93	הונגריה
20—17	30—24	38—33	48—42	61—57	63—59	פולין

(* פרופ' דן סואן, דפוסי השימוש והפעילויות בדירה והסטנדרטים הנובעים מהם. אוניברסיטת תל-אביב. המרכז הבינ-תחומי לניתוח ולחיווי טכנולוגי. ספטמבר 1976.

גודל הדירה תלוי, איפוא, באורח בולט במספר הנפשות במשפחה. בדירות המיועדות לנפש אחת נע לרוב השטח בין 25 ו-35 מ"ר. בדירות המיועדות למשפחה של שלוש נפשות נע שטח הדירה בין 50 ו-70 מ"ר, ואילו בדירו תשל 5-6 נפשות, שטח הדירה הוא כרגיל בין 70 ו-100 מ"ר.

המגמה לעליית הסטנדרטים

המחבר מצביע גם על המגמה הבולטת של עליית הסטנדרטים של הדיור בארצות אירופה המערבית. עליה זו משתקפת בגידול השטח של דירה ממוצעת, ובגידול מהיר אף יותר של שטח הדירה בממוצע לנפש.

דוגמה מובהקת לכך יכולה לשמש ההתפתחות בהולנד. לפי נתונים רשמיים של משרד השיכון בארץ זו, גדל בה שטחן הממוצע של דירות חדשות מ-39 מ"ר בשנת 1952 ל-65 מ"ר בשנת 1970. באותה תקופה עצמה ירד, במידה בולטת, גודלה הממוצע של משפחה: מ-4.5 נפשות בממוצע ב-1952 ל-3.45 נפשות ב-1970. התוצאה היתה, כי השטח של דירה חדשה בממוצע לנפש גדל ביותר מפי שניים: מ-8.7 מ"ר בממוצע לנפש ב-1952 ל-18.8 מ"ר לנפש בשנת 1970.

העדפה מובהקת לשטח השרותים

המחבר מציין גם עובדה מעניינת נוספת: בעוד ששטחן הממוצע של הדירות נמצא בתהליך גידול, הרי תכופות בולט הגידול לאו דווקא בשטח של חדרי המגורים וחדרי השינה, אלא בעיקר בשטחם של המטבח וחדרי השרותים.

ראשית, גוברת המגמה להקצות בדירה שטח ניכר יחסית למטבח; וזאת, משום שהנטייה של האוכלוסייה (במיוחד בעולם המערבי) היא לא רק לבשל במטבח אלא גם לסעוד בו. וכך, למשל, מראים מימצאים מפורטים לגבי אנגליה, כי בדירות קטנות של חדר מגורים אחד — 44% מהמשפחות סועדות רק במטבח, 26% סועדות הן במטבח והן בחדר המגורים, ויתר ה-19% מהמשפחות סועדו תרק בחדר המגורים. בדירות הכוללות שני חדרי מגורים, 19% מהמשפחות סועדות רק במטבח, 39% — הן במטבח והן בחדר האוכל ו-43% — בחדר האוכל בלבד.

ושנית, גוברת הנטייה להקצות בדירות שטח ניכר יחסית לשרותים; בין היתר על-ידי התקנת שני חדרי שרותים: חדר אמבטיה מזה ובית שימוש מזה.

מרכיבי הדירה

להלן כמה מממצאי הסקר לגבי הסטנדרטים המקובלים בארצות שונות של אירופה לגבי השטח של כמה ממרכיבי הדירה — המטבח מזה וחדרי השינה מזה:

לוח 2: סטנדרטים של שטח לחדרי מטבח וחדרי שינה בארצות שונות באירופה (בממ"ר לחדר)

	חדר שינה		המטבח	
	ליחיד	לזוג		
שבדיה	7	10—12	7	
דניה	6	10—12	6	
הולנד	6	11	6	
פורטוגל	6	11	6	
רומניה	6	11	6.2	
ברה"מ	6	8	6	
אנגליה	6.5—7.4	10.2	8.4	
פינלנד	6.5—7.4	10	8.4	
צ'כיה	7	10	8.4	
הונגריה	6—10	12—10	8.4	
גורבגיה	6	9	8.4	
פולין	6	9	8.4	

על אף הבדלים מסויימים בין הארצות השונות, בולטת מידה רבה של אחדות בסטנדרטים של הדוור. מן הראוי שהמתכנן הישראלי יביא בחשבון סטנדרטים אלה בבואו לערוך תכניות לגבי הבניה והמגורים.

